

Thầy của không
nên lấy bướng.
臨財無苟得
(Kinh-Lỗ)

(Vi chuyện hồi lộ, viên tri phủ bị một năm hồi cư tịnh-sĩ)

“Lấy được số tiền ấy, Đường Tri hô trong phủ và kêu : «ngồi 100 bạc mà quan trả có 10 đồng, số tiền này còn sẽ mang lên tòa-Sứ». Quan ngài cho lính ra cản lại, nhưng vô hiệu...”

Ông Cẩm làm biên-bản để
về tòa Su, quan phụ mẫu họ
Quảng-oai đã phải trả lại cho
Giang 60 đồng nữa và bị một
năm hồi-cư tịnh-sĩ (mise en
disponibilité).

Vụ bắt hối lộ trên đây không phải đưa bạc có lần đầu như mấy vụ trước kia, mà hẳn cũng bắt được tang chứng rành rành, không chối cãi được. Chỗ khôn khéo là cái mẹo của quan Công-sứ Sơn Tây, đã bày ra. Nếu như bắt đầu khai, cứ đòi quan hối lộ thì khi nào phanh ra cái mà ám muội đó.

Ai là kẻ thây bạc đen lòng,
nên trông cái gương trên, và
chơi dao không khỏi có ngà
dứt tay, không nên khinh
bọn dân ngu không biết gì m
thấy tiền là lấy ám.

Sơ-Bình-T

**Hết hôn với cái
thơ phật!**

(Dân quê với chủ Pháp)

Hiện tình dân quê hết chín mươi phần trăm, mang nạn mù chữ. Nhưng với chủ Hán hoặc chủ Quê, dân không biết, cũng có người ra người xem giám. Đến chủ Pháp thì thiệt là quá! Tưởng ai gặp « ca » đó mới rõ cái khổ là thế nào.

Vừa rồi Trần Chánh, ở làng Thuần phong, huyện Nghĩa hàn tiếp được tờ sức của tòa Bưu đi Quảng Ngãi, do trạm Nghĩa Mỹ phò. Trong tờ sức ấy, ngoài mấy chữ tán, họ, quán chỉ bằng chữ Quốc ngữ, còn toàn là in chữ Tây đi. Vả vết thêm mấy chữ «lettatée de 10 cents». Chánh mừng nhiều người nọ, mà không biết gì cả. Sáng sớm bữa 16-5-3 Chánh lo cơm dùm cơm gói, dọn đi bữa, khi gần tới tỉnh, gặp người bợc trở hồi thăm thì mới hay là có thơ phật, bèn y phải đóng 10 xu, dâng nhận thơ; y đành phải trở về kiếm 10 xu, bữa sau đi lần nữa mới nhận được.

Cái khổ không biên giới Pháp !
Dân quê

CHUYỆN DỜI

Hạnh phúc của kẻ thất thê
Sách dạy có câu: « Hạnh phúc thay những người thất thê! » Mà lẽ thường thì thất thê là cha dượng đại. Vợ nết xấu, lỗi lầm đoán luận mà nói thì dượng đại được hạnh phúc, đủ chứng cứ sự ấy từ kinh lý chuyển sau này. Chẳng tin g á định, nó là một chuyện o đến Ấn-độ :

)-xúp nhà nghèo, đông con. Sớm có nhà đẹp là vợ nghĩ đến khi không gì đi. Chưa tính nghĩ lâu, mà trong cái nhà hẹp của vợ, bằng con dâu đương nhà, nghĩ chiêm bao gì không biết, nên bằng thứ hai đẻ một cái lợn ruột Thằn lằn khác Mẹ vợ bằng con thứ ba đẻ một con đương ấp, lại đẻ bằng thứ hai. Trong lúc này đứa con gái thứ tư khát sữa đi ăn ở... Rồi cả người, đến nỗi đẻ đứa khác đẻ lớn, trong cái nhà chật bé cảnh khổ sẽ chẳng khác chi cảnh địa ngục. Mẹ ngày nào cũng như ngày nào, vợ sống đời sao?

Y-xáp tự nghĩ nội xử Án-độ chắc không ai cực khổ bằng họ, và vì thế mà họ phải trách Hòa-công sao không thương họ, và họ vẫn là một người nhận từ phúc lộc của họ.

Một ngày kia Y-xúp đi gặp một người
thầy pháp là Ka-xa, có tiếng là đã học
lấy lời lẽ mà gần gũi người đã khinh
sống hoàn nạn Y-xúp đến thăm hỏi hết
nông nỗi cho Ka-xa nghe mà mới hiểu
minh là người khổ khổ nhất ở Ấn-
Đo. Ka-xa nghe xong tỏ bộ thất tha sự.

trên vai Y-xáp mà bảo :
— Anh hãy gác con lợc đá này về
trong nhà anh trong bảy ngày, rồi lại đi
cho tôi biết thử ra sao.
Y-xáp đem dần lấy làm lạ, nhưng
cũng lại phải đi con lợc đá về, dần nư
vả phải pha thêm sai của cho lợc đá về
Bảy con nưc kim (bảy con thả vào nhà
lợn vàn thích lắm, những nưc bộ của Y-x
cũng hơi lạ. Y-xáp bảo vớ :

— Hỡi! thật là con thú kia choáng ngất
sở, chúng ta ở đây chết rồi; nhưng nó
chuyển chỗ đó gì, mà được một con
như vậy không phải quá sao?

Một tuần qua, Y-xup đến nói với Rơ-
— Ông thật có lòng thiện tâm, giúp t
nhưng tôi phải làm thế này để ông r
kể của ông không những không làm c
tôi để anh mà còn làm cho tôi khổ t
nữa. Khi con vật kia mà không trong m
thì chúng tôi không thể làm con đượ
đến khi nó nằm thì chúng tôi lại kh
có chỗ mà nằm. Và tôi chẳng thể ph
với nó cái bữa ăn của chúng tôi, mà m
minh nó hơn tất cả bọn chúng tôi. L
nó như nhớp nháp, mà vì nó ngày n

— Được, vậy thì anh hãy bắt con vào nhốt thêm trong nhà. Rồi hãy đưa nó trở lại cho tôi biết.

Y-ráp mừng, vì một con gà thì không
chúng chờ là bao nhiêu, về sớm mai nó
gáy cho biết chừng nữa. Nhưng con
kia về nhà rồi; không những khuya n
cũng gáy om, thỏu cả nhà dậy, mà nó
còn qu vào đất non mấy đũa nhỏ, và
con lạc-dã, làm cho con lạc-dã lại và
này về nhà nước mình thêm.

Y-xáp càng rần chĩa trong bầy ngườ
rời đến nói với Ka-xa và phàn nàn n
Ka-xa lại bảo đặc thêm một cái đ
nhất c người trong nhà với các c
Y-xáp nghĩ: « Ông này từ .T. qu
con đã này sẽ có sẵn để cho tr
Trong buổi này đã cho ta món qu
thật không biết đáng giá bao nhiêu ».

Nhưng về nhà con đã kín cửa rồi, nó cũng cho... những cái hộc với cặp sách nó. Nó hộc con cái. hộc con lại... cho con cái bay lượn, con lại... không yên được. Cái nhà... không còn... năm nữa, mà người phải thay phiên nhau mà đi... lính... cho đi... mỗi... (thở mà đá, gõ, lại... ăn không phải... Y-xáp vì... phải...)

Bấy giờ ông qua, và đến trước Kam-không lúc đang rửa chén ở bể nước thì chỉ đến chỗ này. Ông cười nói với ông Kam-không :
— Anh hãy đem con đường nói tôi đi rồi đây về nhà nhé! bấy giờ rồi đến đi một lượt!

Ông họ tên, Y sáp lại đến, mà lần này đưa tay lên trời mà nói như một ông tiên.

— Hãy lên trước tôi báo ông rằng ông Kam-không ở đây, bây giờ tôi mới đi! (tên lính đi, vì tôi chưa rõ thế nào mới thôi làm). Tôi đi về nhà rồi một thời khắc đó đi. Bấy giờ đến ngày trường thọ.

Thơ trẻ, báo chòm! thơ báo bị
mất! thơ bị báo tem! báo bị xé
băng! những chuyện không lối và
trái phép như thế, thật ở xứ văn
mịch không khi nào có, mà ở đất
Cổ-việt ta xảy ra luôn luôn, cho
đến có kẻ bị tù, bị phạt mà mới
tức ý vẫn chưa giảm bớt!

Nói mới tệ hại này, trước nên
biết giá trị và hiệu lực e con tem
phà Hư-chánh là thế nào.

Trên đường giao thông tiện lợi này, giúp cho cuộc lẫn hóa chung của loài người đi tới mai chóng. ngoài tàu thủy, xe hỏa, máy bay ra, thì "centem" nhà Bưu-chánh có công rất nhiều, mà hiệu lực rất lớn, gồm cả các phương diện: chánh trị, văn học, kinh tế và kỹ nghệ v. v.

Bởi vậy nên người xứ văn minh
đổi với con tem nhà Bưu-chánh rất
là chú trọng. Trên một phong thơ
quyền giấy, bất kỳ của ai, mà đã dán
con tem theo luật, đã có con dấu nhà
Bưu-chánh đóng vào, thì ai cũng nhìn
biết, nhất là người có phận sự,
cải dấu hiệu đó, tức là cải đổi pháp
luật nhà nước đã nhận phần truyền
đệ cho đến tay người mà phong thơ
kia chỉ rõ, không khi nào thờ ơ
và khinh suất; chính nhà biên triếp
đã giấy: trên phong thơ mà người
ta đóng dấu để lộ cho công chúng
biết rằng cái đó là của sở hữu của
người ta, ai dõ ra xem lên tức là
bắt ăn trọng.

Không nói người Âu người Mỹ, người Mích ai đã đi học hoặc làm việc ở Paris, hay làm công ở Tân-thế-giới hay xứ khác, mà người nhà thường được tha luôn; những thơ ấy có cái trải qua nhiều xứ sau mới về tới xứ ta, không mấy khi thất lạc, thỉnh thoảng có cái vì chổ & đẽ không rõ, đi khắp thế giới đến 1, 2 năm hoặc 5, 7 năm, sau lại trở về cho người gởi, khó nhọc như thế, mà thử hỏi vì có gì, lấy ai cũng biết chỉ vì con tem nhà Bưu điện, người đương chức trách phải làm hết bona phận. Ấy, người xứ văn minh đối với con tem nhà Bưu-chánh là thế.

Người Nam ta thì trái hẳn: nguyên
đã trên ngàn năm nay, về việc th
tin giao thông, chỉ độc chiếc c
«tram» chuyên việc truyền đ
văn. Tức là «Bưu-chánh quan
nghị ra việc giao thông trong
gian, chánh phủ không chăm
đến, sự giao thông ngày trở, rất là

lời không hề nhầm mắt được. Con muốn
sét cơ khỉa khách với cơ con gà, lợn, dẻ,
đá. Mỹ con này lại cơ lại. Con thì bay,
con thì kèn, con thì đá... Thôi ông ơi, nhà
nhà tôi mà con một chỗ nào nữa, chớ ông
vì cho tôi thêm một con mèo, con chuột
nữa, tôi đoán trước như vậy. Nhưng tôi
xin ông đi, đừng mèo, đừng chuột gì nữa
cả, ông đi cho tôi cái phết cho rồi còn

Khí sư đến tỉnh báo :
 — Được, anh hãy về đem hối nào lại
 cho, ph. đ. cho, mong anh đến cho tôi, rồi hãy
 ngày sẽ đến đây tôi báo
 Làm như lời.
 Một tuần qua. Y xách lại đến :
 — Trước kia tôi cho tôi là hiền ngoan,
 thật tôi phạm tội với Thượng Đế, vì trung
 tuần tôi ngủ tới ngày ngon, ăn đã. Tôi cảm
 ơn ông và công...

Đó, tình cảnh Y xấp ngày nay có khác gì ngày xưa đâu, mà chỉ vì ông thầy kiêu làm cho dân khổ mấy tuần rồi dân tự nhiên thấy sướng lại. Nhưng cũng phải thật là như Y xấp mới hưởng được cái sướng kia.

Chương trình Mặt trận Bình dân
 Trong số báo trước có đăng tin rằng
 Liên S'um đang diễn ra trên mặt cả
 đảng viên đảng xã hội, mặt Chính phủ
 xã hội, xã hội nhân dân, Mặt trận
 Bình dân, Mặt trận Bình dân lập thành một
 14 Juillet 1937 gồm có 10 đảng hội chính: Đảng
 quốc gia, Hội Việt Nam phân cấp, Phật giáo, Hội
 liên hiệp phân cấp Phật giáo và Chính trị
 (Amsterdam Playal), đảng Xã hội cộng sản
 đảng Xã hội Quốc tế lao động, đảng Cộng
 sản, đảng Xã hội cộng hòa liên hiệp, Hội
 Lao động tổng liên minh (C. G. T.) và Hội
 Lao động hiệp nhất liên minh (C. G. T. U.)
 Chương trình hành động đã quy định tập
 quốc gia, đại hội nhân dân đại

Mưu quyền lợi về chính trị.

1-) Tổng An xá chính trị phạm.
2-) Đối phó với Hân đoàn Phát xít.
Giải tán các đảng, đoàn có tính chất
bình dị và thi hành luật pháp nghiêm ngặt
những cuộc ám sát và phá hoại.

4) Báo giới... a) Báo các địa phương và các
lệnh hạn chế tự do ngôn luận; b) c
lương chế độ báo giới; c) Lập ra nhữ
c tờ tuyên truyền của Chính phủ để thông
tin tức đích xác và không thiên vị đến
phái nào.
5) Tự do lập hội (cùng hội). Dân h
quyền làm việc.

6) Trường học và chương trình giáo dục lên đến.

7) Các địa phương địa. Do nghị viện đã ban điều tra về tình hình chính trị, kinh tế và tình hình trong các địa phương địa nhất là Bắc bộ và Đông dương.

II) Báo về nền hòa bình

1) Yếu tố của chúng tôi vào các cuộc hiến pháp nền hòa bình.

(Xem qua trang 4 cột 1)

THUẬT RÒ HỘI CHỢ FAIFOC

Hội chợ Falloo năm nay sẽ về phần lớn: một cái gian hàng thì thật là hay không! Cách liên lạc đó trong thì bằng nam tíc, ngoài tíc với, trên lớp bằng tranh, trước mặt tranh có đợc cái ảnh tíc với; lúc mới về hội chợ, nếu ai không nhận ý thì có thể nhận làm là ý bằng tranh.

Còn về phần người làm hằng năm này có mấy giai cấp rệt có vẻ mỹ quan hơn năm ngoái (Không phải nói toàn thể).
Hạng bậc cũng không có chi là hơn hẳn người cho làm, họ có vẻ mỹ hiên làm bàn, th, cần cù & Bào vào máy khá nhiều, có vẻ mỹ hiên hành tặc & Nam châu - Hanoi về bản rất chày.

Hội chợ làm đến hôm 16 mà chưa xong, nên chiều hôm ấy con *Trương* xây đồ sên, (17-18 ngày tháng mạp). Ở trước cửa nhà Hội đồng có xây 6 cái trướng theo kiểu trướng làng, trướng rất đẹp. Vào cửa rồi, thấy trước nhà Hội đồng có xây một cái hồ sen, xung quanh hồ sen có trồng mấy cây lăm, cây (trông như chuối 16). Chiều ngày 16 mà con chưa xây xong, ai cũng nói là không mất tiền xem, nên họ đi phân anh; tuy vậy cái gì vô vị đáng làm & chỗ đứng, chỗ mà phải sơn mái họ thì hay hơn.

Mấy đầu khuyết điểm trong hội chợ

1) Người vào hội chợ xem, trun lại thì lính vào rồi vì bảo vệ cho họ nghĩ trư một ngày!

2) Máy ngày đầu, chỉ hàng hóa và người vào bị người canh cửa thả một giây (carre d'expansion), như vậy thì rất dễ cho họ làm.

3) Trong hội chợ không làm nhà xiếc, hội thi cho trẻ em học, những người chỉ hàng hóa tinh quái!

4) Không phóng bi máy chụp ảnh.

Hôm 18 gày đầu, có phải là ra chợ, mà là tranh, mà chơi mà người lính Nhật tay, ảnh làm đẹp được: 3 giờ, 4 giờ, 5 giờ, 6 giờ.

Hội chợ Falcoz khai mạc ngày 17-5-80.
Nhằm trong chương trình thi đấu năm 20 của thể thao, chúng tôi nhà công nghệ & Sản xuất, nhằm hướng dẫn các em, nên họ xin tham một ngày nữa, thành 12 ngày tới 21 mới hết mùa.

Những thi đấu hàng tháng họ của các Thanh thiếu, chúng ta Thanh thiếu niên của họ.

[illegible]

DA-LAN

Nghề chế tạo và buôn bán đồ binh khí ở thề giới

(Tiếp theo)

Nhờ có thế lực ở trong chính giới, Schneider lần đầu được Krupp là tay kinh địch mình ra khỏi thị trường quân khí Pháp, năm 1868, Schneider nhận nhiệm vụ chế tạo súng trường Pháp, không còn ai làm được nữa. Trong trận giặc năm 1870, nhà máy Creusot bán cho quân đội Pháp 25 khẩu đại bác thương, 16 khẩu súng ngắn, 250 khẩu súng trường.

Trên Pháp-Đức, quân Đức nhờ súng bắn tỉa bằng thép của hãng Krupp mà hơn được quân Pháp, năm 1872 chính phủ cộng hòa Pháp mới nhờ Schneider làm thủ đại bác bằng thép, năm 1875, Schneider bán cho chính phủ 62 khẩu đại bác 75 phân, 10 khẩu 90 phân.

Đó là trước Schneider chế tạo súng đại bác bằng thép, và cũng từ đó là trước Schneider ra tranh thị trường ở thế giới với Krupp. Trước một năm khi từ gốc cốt rễ, mà anh em Schneider còn vận động nghị viên Pháp bỏ phiếu cho tự do bán khí giới ra ngoài quốc tế. Chưa hết chưa! bao giờ nhảm mãi mới chịu thôi, các hoạt động của anh em Schneider thật cũng đáng gờm, có phải đầu như bọn miệt thị nói hoạt động mà chẳng làm nên cái gì ra trò.

Tình hình doanh nghiệp mấy năm sau. — Schneider và Eugene qua đời, Henri Schneider con của Eugene, mới mình làm chủ nhà máy Creusot, chuyên làm thủ đại bác 75 phân, bán cho cả 22 nước mua. Trong 15 năm, 1885-1900, nhà máy Creusot chế tạo được 10.000 khẩu đại bác, từ năm 1910-1914, trong 4 năm tăng lên đến 34.560 khẩu, cũng như Krupp, phần nữa súng đại bác ra ngoài quốc tế.

Trước hồi Âu-chiến, thợ làm cho Schneider, toàn là người thuộc đảng cực tả Pháp. Năm 1911, họ đưa vào nghị viện một dự luật về việc chế tạo vũ khí, và họ đánh cái ghế Đức-lý thành phố Creusot cho một vị thuộc về phái tả. Schneider bị thất thế, phải chịu theo những điều gần gũi của thợ.

Tuy bị ép, đoàn Schneider không chịu thua, cố sức vận động, ít lâu lại đánh lại được chức Đức lý cho một người phe mình, cuộc đấu cử đoàn Schneider cũng chiếm được thắng lợi. Ông Paul Faure, nghị viên quận ấy, phe hội trường đảng xã hội, là người viết những bài báo xin chính phủ thừa nhận binh khí làm của nhà nước, bị thất bại trong cuộc đấu cử ấy, được có 6993 lá thăm, còn người của phe Schneider được 8457 lá, thắng số. Thế là Schneider hoàn toàn làm chủ miền ấy.

Sự nghiệp của đoàn Schneider. — Đi qua miền Creusot, ai cũng nhìn thấy cái bia kỷ niệm cao đồ sộ đứng giữa thành phố, có hình hai anh em Schneider-Eugene, trên một hòn đá cẩm thạch chạm 2 khẩu súng đại bác treo chéo nhau như chữ thập.

một phần tăng lương khá ra các nhà máy nhỏ chung quanh. Trước cái bia ấy, một tòa nhà lớn lo tương như sở lầu vua, nhà theo kiểu thế kỷ thứ 18, bốn phía đều bao bọc tường cao và hàng rào sắt rất chắc chắn, đó là nhà của Schneider.

Thành phố Creusot không lớn bằng Esson, dân cư chỉ có 30.000 người, thành phố nằm vào giữa cái eo, hai bên bờ sông, đường hẹp, nhà thấp, chỉ có mấy cái nhà máy cao ngất trời.

Nhà máy chiếm một phần đất rộng đến 350.000 thước vuông. Sở làm đồ quân khí ở riêng, rộng đến 18.000 thước vuông. Những nhà máy ấy mỗi năm dùng hết 450.000 tấn than đá, 250.000 tấn thép và sắt, có 35 chiếc xe lửa 1500 tấn (wagon) để chở đồ, tính quân binh mỗi ngày 50 chuyến xe lửa của nhà máy đi lại chở đến 7.000 tấn đồ vật liệu, chừng đó đủ thấy nhà máy lớn bực nào.

Sự nghiệp của Schneider không chỉ ở Creusot, ở đó chỉ có than đá, còn cần phải có sắt, Schneider bán mua những mỏ ở Briey và Drott-mont, mỗi năm có thể lấy được nửa triệu tấn sắt. Làm ra súng đại bác, phải có chỗ để, chỗ bán thủ, từ năm 1897 về sau, Schneider đã chiếm được mấy xã Hoc, Hoesleur, ở gần Havre để súng đại bác, ở đó hàng ngàn người thợ rèn và thợ đúc bắn thủ. Schneider không chỉ làm một thứ súng đạn, còn bán tàu bè cho một hải quân nữa. Năm 1882, xưởng máy ở Chalons-sur-Saône làm thành xưởng đúc, ở Bordeaux, xưởng Alletiers et chantiers de la Glorinde đã bán cho Hải-quân Pháp nhiều chiếc tuần dương hạm rất tốt. Xưởng Creux-saint-Georges ở bên biển Toulon thì đóng những tàu nhẹ như phóng ngư lôi, diệt ngư lôi, tàu chìm v.v... các thứ tàu khác làm ở Hyères. Còn các thứ đồ dùng cho Hải quân, như kính trông xa, vô tuyến điện thì có xưởng ở đường Vaugirard làm, mấy nhà máy đó toàn là của Schneider cả.

Schneider lại có cổ phần ở các hội công nghệ khác, hội mà Schneider Schneider vào nhiều lắm, chữ đánh máy không chờ hàng phải đến 5 trang giấy mới đủ lên các hội. Ghế chưa! Đã hết đầu, lại còn những mỏ sắt, than đá, như mỏ Morichonlin, Delisa, Mozenag, Charlerot v.v. Schneider còn hùn vốn các nhà máy điện nữa, như nhà máy điện Uline électrique de Champagne sur Seine, hội hóa học Société de Matena, và những nhà máy xe lửa, máy xe hơi, hội thầu khoán Entre-prise des Travaux publics de Chalons sur Saône. Hội này gần đây lãnh làm của biển Casablanca và xây đồn lính ở phía đông dãy núi Alpes.

T. S. thuật
(Còn nữa)

Tình thần quốc gia của dân tộc Đức

Học sinh các trường đem diễn một quyển sách mới xuất bản

Như F. D. số vừa rồi đã nói dân Đức họ tôn sùng Hitler đến cực điểm. Mà phải, nếu không Hitler thì ai chấp nhận nước Đức từ mấy năm nay! Không có Hitler thì dân tộc Đức có đâu được cảnh tượng ngày nay!

Trước ngày báo cử ở Đức, có kẻ xuất bản một quyển sách nhỏ rất lạ kỳ, cốt để cổ động cho Hitler mà cũng để biểu dương tinh thần của hai cái nguyên tắc không thể rời nhau: cần tạo thêm đất đai mới cho Đức cùng cái ngày cơ của địa vị Đức ở chọi giữa Âu-châu hiện thời.

Quyển sách này đặt tên là « Văn-mạng Đức » (destin allemand), đã đem bán khắp các học đường từ Tiểu-học đến Cao-đẳng, khuyến khích học sinh đọc. Họ xem quyển sách ấy coi về buôn bán Âu châu, rồi ráp nhau đọc lên đoạn này: « Kia từ phía, phía nào chúng bạn, đã mất trông, lòng quá xót đau. Dân tộc Đức bị bao vây khắp. Hết nghịc thù của nó đây thôi! »

Thế rồi một cậu bé đứng dậy đọc đoạn này, trong tay nắm một nắm đất đưa ra và la lên: « Xem đây nè, nắm đất này có ý nghĩa sâu xa lắm. Cũng vì thiếu đất đai mà đã khởi đầu ra chiến tranh trên giải đất nước nhà chúng ta, các cuộc chiến tranh ấy, nó làm cho dân tộc ta thêm vĩnh dự bội phần. »

Quyển sách này chính là quyển sách bày tỏ chính sách của Hitler theo đuổi. Mua một quyển, phải cần mua một bản địa đồ to đặc biệt, gồm có nhiều mảnh rời rạc có thể lắp lại thành ra một bản đồ như đồ chơi vậy. Bản địa đồ « Đại-Nhật-nhi-mạn » (Pan-germanique) này có hai tỉnh thành Verdun và Toul nổi vào Đức, và thành Vienne là thành hiện ở ngoài giới hạn của nó.

Một cậu bé cầm bản địa đồ treo lên vách, thì các bạn đồng lớp hét rập: « Ta xem kỹ đất đai nước Đức. Cái xứ này lắm trận binh đao. Ngươi nhà ta đây chứ sao, rõ ràng nhờ hợp khố đang được nào. Dưới vùng nhật ta cần thêm chỗ! » Cậu bé lấy tay kẻ ra những nhà kiến-quốc lúc xưa của Đức, dựng rành rành, hỏi to: « Mấy tỉnh phía đông kia, ai tạo cho Đức đây? »

Các bạn trẻ trả lời: « Henri l'Oiseleur, kẻ nhút anh hùng đó! ». Chúng bạn gần vào bản đồ những địa hạt mà vị vua kỳ đã chiếm được cách đây gần hai nghìn năm trước.

Hãy giờ một đoàn bé con đứng phắt dậy, đội mũ giầy lên, giả bộ quân thập tự để chinh phục xứ Ba-lan hồi thế kỷ thứ 14, ra sức giả dạng to hùng hồn, hét rập: « Vinh dự thay Salza, ông đã vì ta mà thu tóm được mấy xứ Kalum, Thora, Elbing và Werder đây! » (Đất này sau về Ba-lan).

Chúng bạn vui vẻ gần thêm vào nơi bản đồ mấy xứ này, còn đoàn « thập tự quân » kia thì hét to và lên rập bước tới: « Chúng ta thắng bước về Đông. »

Kể đến việc tôn bốc Frédéric lên, các cậu bé bước nhịp nhàng và hát: « Frédéric, hăng dăng thay! Trường trái bầy năm, ngài cùng Âu-châu khiêu khích. »

Tiếp đó mỗi cậu bé kể ra một trận chiến thắng của Frédéric II, và

Lê khánh dân Phật Thích-Ca tại Huế

Từ xưa qua đến nay, tại chùa Diệu-dã, Hội-phật-học đã cử hành lễ Khánh đản Phật-Thích-Ca rất long trọng.

Tối hôm qua (27 mai) có rước đèn đạo khắp các phố, và đốt pháo.

Đêm nay có: tụng kinh, thuyết pháp, phóng sinh, phóng đăng, đốt pháo cây v.v.

trên bản đồ lại đeo thêm nhiều mảnh nhỏ vào, rồi đồng thanh hát: « Ta phải ghi ơn-đức vị vua Phê-lô-si này vào lòng, chứ nên sao lãng. »

Đến đoạn thứ II của quyển « Văn-mạng Đức », đóng lại, một cậu bé khác lại leo lên ghế đem mảnh gỗ về phía Đông, thì các bạn rập nhau hỏi to: « Kia viên thủ-vệ Đông phương kia, ngó gì đấy? »

Viên « Thủ-vệ » trả lời: « Xem nước Nga ở đằng xa kia, nó không có cửa ngõ hoặc đường gì ngăn cản cả. »

Họ liền đặt một cái thẻ đen (fiéche noire) vào bản đồ và chỉ, ngay về phía Đông, rồi người « thủ-vệ » la hét một: « Kia kia quân Nga đã rần rộ kéo tới biên giới Đức! »

« Quân hung tợn ấy, chúng không ở yên sao chứ? », các bạn đồng thanh hỏi. Rồi đặt vào bản đồ một cái thẻ đen nữa chỉ biên giới xứ Tiệp-khê.

« Thủ-tướng của chúng ta (thức Hitler) đã nói rõ rằng ngài gắng tìm cho được sự hòa bình cho nước Đức kia mà! Nỗ lực bọn Cộng cả gan rồ đến bờ cõi nước chúng ta, tất nhiên chúng ta phải chống cự lại. Một cậu bé làm đầu đám nói như thế, tiếp cả bọn rập nhau:

« Kia lân bang châu Á, Cảnh bản cũng thôi thức chúng kia. »

« Cũn cái ta chúng cứ lờm lờm. Ta sao nỡ tiếc máu đào không ngần. »

Đến đoạn thứ III của quyển sách ấy thì khởi đầu:

« Không có dân tộc nào phải chịu hèn hạ mà cam chịu và cam chịu nước Đức đứng lên với nước cường địch như kia. Bây giờ đoàn « thập tự quân » rập nhau bước tới và nói: « Ta xem Strasbourg, Toul và Verdun đã bị đoạt kia rồi! Một cậu bé lại chạy lại bản đồ gỡ lấy miếng gỗ hai hạt Alsace và Lorraine ra. Cậu đầu bầy liền nói:

« Năm một trăm hai mươi năm trước, »

« Đất này về Pháp hai lần rồi đây! »

Rồi tiếp:

« Anh em nhè, nghĩ tình xứ sở! Kia nghiệp quân đã bốn xung quanh! »

Đoạn, cả bọn reo:

« Kia một vòng nghiệp quân rõ ràng! », rồi chúng đặt trên bản địa đồ theo vòng xung quanh địa - giới nước Đức một cái vòng đen.

Toàn bọn lại vừa vỗ ngực vừa reo:

« Bốn năm dăng dăng gần đây, Trở lại trở lực gần tang lớp vòng. Ba-nhi-Cân ta xăm xăm tới! »

(Hai cậu bé leo lên ghế bỏ một phần của cái vòng đã gần nơi bản đồ vát ra.

Người đầu bầy nói thêm: « Làm cho cửu địch thất kinh, cho thế giới loạn lộn, chẳng bao giờ thấy có như vậy! »

Một cậu bé lại hỏi:

« Nào ai có thấy cảnh cũng ta chẳng? »

Thì cả bọn rập nhau: « Hỏi người dân Đức, hãy để vận mạng xứ sở anh trước nhất mọi điều! không gì hơn nước Đức nữa, nếu nó chết, anh sống được sao. Mọi người đều phải vì dân tộc mình mà hi sinh thân nào chứ. »

Đến kịch xong, giờ chơi cũng hết, học sinh vào học như thường.

Ấy, ta xem tình thần quốc gia nó ăn sâu vào não dân tộc Đức dường nào làm sao! đời tranh cạnh này, có thể ồm ồm đến cả họ hay là nói những điều ngoài trời, không nhằm vào thực tế mà sống được không?

H. H. thuật

Rõ không có cái lợi gì là lợi chung cả

(Số nhập đường vận hà Suez tăng lên)

Người đời vào mình này hay phò tiếu « Lợi chung », thực ra trên đời lợi hại thường đi cặp kè với nhau, không có lợi gì là lợi chung cả.

Theo tin Suez ngày 2-4-36, nhân có cuộc A-Y chiến tranh mà số nhập sông vận hà Suez tăng lên một cách đáng gờm:

Theo tờ báo cáo về số nhập tháng gần đây so với số nhập cùng tháng ấy năm ngoái:

Tháng 3 năm nay nhập 78.960.000f.
Tháng 3 năm ngoái : 74.990.000f.
Năm nay từ 1-1 đến nay 226.210.000f
Năm ngoái cùng khoảng này 214.200.000f.

Thế là vì có cuộc chiến tranh A-Y mà vận hà Suez vào tăng lên hàng triệu. Còn tài sản, nhân mạng của 2 nước A-Y hao tổn không biết là bao, số lợi này có bỏ vào số hại kia đâu!

Mà nào chỉ một việc này, cần chuyển lợi hại trên đời đến thế cả:

Trận Âu chiến 1914-18, toàn Âu-châu người chết của hao, nhiều số kiến trúc vĩ đại hóa làm than tro bởi những quả bom ghê gớm, còn mấy nhà buôn ở Mỹ và Nhật cứ ngổn ngáo bực bội!

Gần đây bên phương đông có cuộc Nhật Nga xung đột, bên Phi châu có việc Ý A đánh nhau, ở Âu châu lại có chuyện Đức kéo quân đóng ở sông Rhin. Mấy xưởng chế tạo quân khí và tàu bay, ngày đêm làm luôn, mà hàng không đủ bán!

Trên là việc lớn thế giới, đến việc thông thường ở xứ ta, như việc điếu, trích lục, và việc khai, lãnh, thành quả gặt cho bọn thừa hành cũng hào lý; có công trình kiến trúc, mấy bác thầu thầu được nặng tới; thành phố mở thêm chợ, mấy bác lãnh thuế được nhộp nhời cái túi của mình ra v.v.

Đại loại những « case », như vậy đều là chuyện cái hại bên này trở làm mới lợi cho bên kia cả. Nhưng biết trách ai, có chăng là trách trời, mà chính trời cũng lỗi thời lắm kia, không nghe người ta đã có câu trách trời:

Giận bầy đông-hoàng riêng trước ý,
Một ngành khổ héo một ngành tươi.

« Thiên hạ đông hoàng tư trước ý,
福俱東皇私著意.

Nước chỉ tiền tùy nhất chi xuân.
一枝惟伴一枝春.

Hướng dẫn trời không có tư ý thì cũng không làm sao cho lợi cả 2 bên, nếu gặp cái « case » 2 bên trái ngược, xem cái thì này cũng rõ:

Chim cưu kêu mưa, thươc kêu nắng,
Thợ trời thổi khói, chầy trương sao!

« Thước tự hoàn tình cưu hoàn vũ,
鷄自喚晴鳩喚雨.

Thiên công diệu đặc chủ trương nan.
天工亦受主張難. (1)

Ấy đó, lợi với hại, đến trời cũng không phương gì làm vừa lòng người được, huống là người với người, thôi chúng ta phải công nhận cái công lý « hơn được kém thua » là không thay đổi được.

X. H.

(1) Câu này nghe đọc, có sai thế gì đâu, giả vờ gièm cho.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG - PHÁP

Kỷ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1\$)	
60 phần trăm chia cho các số trúng thưởng bán kẻ sau này:	
1 số trúng được	100 000\$
1 —	40 000
1 —	20 000
3 —	2.000
10 —	1 000
80 —	400
800 —	80
800 —	40
8.000 —	20

Các công sở mà thường công chúng năng vàng lại như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Giấy Thép, văn văn... và các viên chức, bảo lý, nhà thương mại công ít nhiều người khác đến có bán và số. Muốn biết tên những người nào có bán, thì đến mấy nơi thường hay gặp yết thị mà xem,

NÊN CHÚ Ý!

Hạn thời bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chỗ sau, nhưng chiến ngày mùng 7 tháng 7 tây năm 1936 là tức chỉ: duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lý thì các số Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mùng 8 tháng 7 tây, nhất định không nữa đâu.

Trà nào ngon nhất?

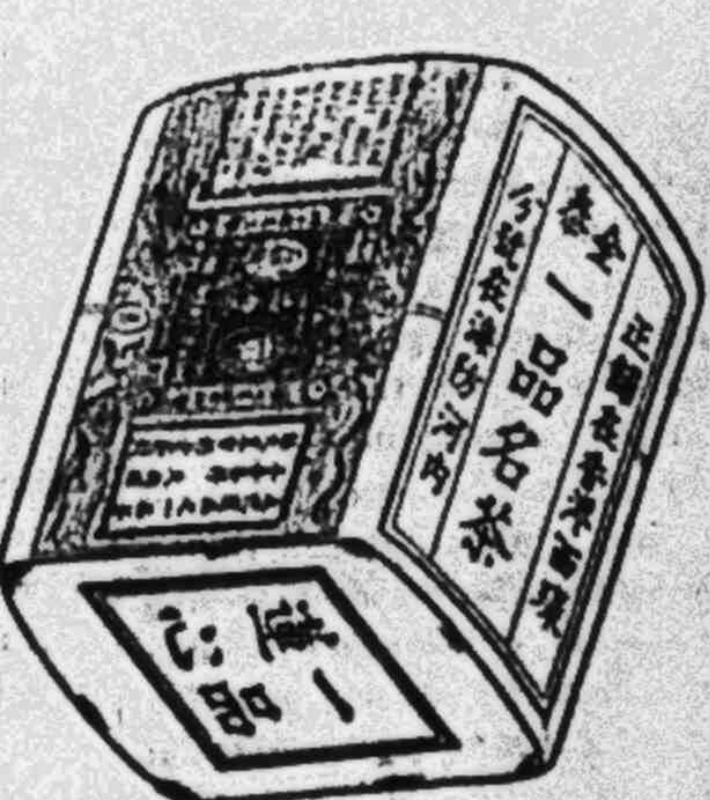
Này ông! bán cho tôi một gói trà Tam-Hỷ hiệu KIM-THÁI.

— Kim-Thái không có trà Tam-Hỷ nữa. Có trà Tam-Tinh thôi.

— Thì tôi mới mua hôm nọ đây, sao lại không có?

Vì trà Tam-Hỷ Kim-Thái nhiều người ưa. Các hiệu bán trà giả mạo nhiều, làm cho người mua khó phân biệt thế nào là thật giả mà bị lừa, nên chỉ hiệu KIM-THÁI mới có đặc hiệu trà Tam-Hỷ, chỉ chỗ các thư trà NHẤT-PHẨM, TAM-TINH, NGŨ-THUỐC, TAM-THÁI lại tới và ngon hơn Tam-Hỷ trước nữa, để người mua dễ nhận biết.

— Vậy thì từ nay, tôi sẽ mua các thư trà mới có của hiệu KIM-THÁI, vì tôi đã nghiệm và tin rằng các thư trà của hiệu KIM-THÁI rất ngon và tốt.

王老貨國

SIROP PULMO

TRỊ CÁC CHỨNG HO — RẤT THẦN HIỆU

Nhà thuốc PHẠM-DOAN-ĐIỂM Tourane

1994-1995

